

Commission
Internationale
pour la
Protection
des Alpes

Internationale
Alpenschutz-
kommission

Commissione
Internazionale
per la Protezione
delle Alpi

Mednarodna
komisija za
varstvo Alp

Avstrija
Francija
Italija
Lihtenštajn
Nemčija
Slovenija
Švica

Alpe se ozirajo prek svojih meja

Pogled čez lastni plot

Drage bralke, dragi bralci!

Mednarodno leto gora je bilo zelo živahno. Konferen-
ce, srečanja, predavanja, otvoritvene slovesnosti so se
kar vrstili, tako da se že marsikdo čisto upravičeno
sprša, ali je ves ta direndaj sploh prinesel kaj kon-
kretnega. Mislim, da je. Številne države in nevladne
organizacije so v tem letu pogledale tudi čez lastni

konča na Dunaju, pa tudi začne se ne šele v Nici. Seve-
da smo pripravljene svoje znanje, ki smo si ga pridobi-
li iz izkušenj pri delovanju v Alpah, posredovati «navz-
ven». Popolnoma razumljivo je tudi, da bodo morale
bogate alpske države svojo solidarnost z gorskimi
območji drugod po svetu dokazati s finančno pod-
poro projektom, ki nakazujejo nove smeri v razvoju.
Temelji za tako sodelovanje so že postavljeni.

Ravno tako pomemben pa je tudi prenos znanja iz
finančno šibkejših območij v alpski prostor. Izmenjava
idej in mnenj s predstavniki gorskih vasi Srednje Azije
je bila zame osebno eno od vrhunskih doživetij v tem
letu – spoznal sem, kako je mogoče težkim pogojem
navkljub še vedno verjeti v boljšo prihodnost in svojo
usodo vzeti v lastne roke.

Po 50 letih, odkar obstaja CIPRA – in to pomembno
obletnico smo seveda praznovali v letu 2002, so se
številne spodbude, ki jih je prineslo mednarodno leto
gora, izkazale za zelo dragocene. Temu ustrezno smo
v skupini okrog CIPRE v celoti pripravljene, da si bomo
z vsemi močmi še naprej prizadevali za uveljavitev
načel in usmeritev trajnostnega razvoja na območju
Alp. In to z izostrenim pogledom, ki bo segal onstran
Nice in Dunaja.

Andreas Götz
Direktor CIPRE-International

Uvodnik

plot. Zastavljene so bile konkretne dejavnosti, katerih
učinek bo segel tudi v čas po mednarodnem letu
gora. V Lihtenštajnu, kjer je glavni sedež CIPRE, so se
različne oblike sodelovanja še poglobile ali pa so
nastale nove, med predstavniki varstva okolja, kultur-
nimi ustvarjalci in športniki so bila sklenjena zavez-
ništva.

Pogled prek lastnega plota pa ne pomeni samo
sodelovanja z drugače mislečimi ali z ljudmi, ki so
dejavni na drugih področjih. Vsi, ki smo se pri svojem
delu doslej osredotočili samo na probleme Alp, smo
se znašli pred novim izzivom – da pogled usmerimo
tudi drugam, prek Alp. In ugotovili smo, da se svet ne

VSEBINA

● Gore sveta

4 Letna strokovna konferenca CIPRE 2002:
Vloga in izzivi nevladnih organizacij

5 Most med Alpami ter Tadžikistanom in Nepalom

Pravno varstvo za NVO pri stalnem arbitražnem
sodišču v Haagu

6 Svetovna konferenca ob izteku mednarodnega leta
gora v Kirgizistanu

Berchtesgadenska deklaracija na svetovnem spletu

7 Omrežje občin se je zavzelo za gorska območja v
Srednji Aziji

Partnerstvo s srednjeazijskimi gorskimi območji

Poletna akademija

8 Poletna akademija 2002

Poletna akademija – tokrat že šestič

Alpska konferenca

9 Alpsko konvencijo bodo končno le začeli izvajati

Procesa ratifikacije ni mogoče več zavreti

● Bela knjiga/ črna knjiga

10 Revitalizacija odseka reke Vils

Lihtenštajn ostal brez zakona o planiranju in urejanju prostora

Novice

11 Letna strokovna konferenca CIPRE 2003
Izvajanje Alpske konvencije na primeru prometa

Nagrade za občine prihodnosti

Alpski forum: narava Alp

● alpMedia

12 Novosti na www.alpmedia.net: vodna energija
in sodobna arhitektura

Dodatno pojasnilo k prispevku, objavljenem v rubriki «Črna knjiga» (CIPRA Info 66)

Občina Cerklje je z namenom, da bi olajšala življenje in delo na planini, izdala dovoljenje za **obnovo** zavetišča za **živali** na območju Krvavca. Ker je šlo za zelo majhen poseg, je na podlagi posebnega odloka za pridobitev tega dovoljenja zado-
stovala le priglasitev del. Nekateri lastniki so to zlorabili in svoja zavetišča za živino preuredili v prvovrstne počitniške hiše,
zato si bo župan občine Cerklje prizadeval **ukiniti omenjeni odlok**, ki je dopuščal to možnost.

Letna strokovna konferenca CIPRE 2002

Vloga in izzivi nevladnih organizacij

Od 12. do 14. septembra 2002 je v lihtenštajnskem mestu Schaan potekala letna strokovna konferenca CIPRE. Tema, ki si jo je organizacija izbrala ob svoji 50-letnici, je bila vloga nevladnih organizacij (NVO) v gorskih območjih.

Ur. – Ob tej priložnosti je CIPRA analizirala delovanje združenj in organizacij na območju Evrope in drugih predelov sveta. Prav v mednarodnem letu gora se je izkazalo, kako pomembno je ustvarjanje osnovnih pogojev za začetek izmenjave idej in izkušenj tudi z akterji, ki prihajajo z drugih celin. Konferenco je v sodelovanju s CIPRO-International organizirala CIPRA-Lihtenštajn.

Vzpostavljane civilne družbe

Lihtenštajnski minister za okolje Alois Ospelt je v svojem uvodnem govoru poudaril nujnost uspešnega sodelovanja med nevladnimi organizacijami in državnimi inštitucijami. Da bi to sodelovanje potekalo popolnoma brez konfliktov, je seveda težko uresničljivo, vendar pa mora cilj ostati vedno isti: prizadevati si je treba za izboljšanje obstoječega položaja.

Hans Ruh, profesor etike iz Züricha, je spregovoril o vlogi NVO pri ustvarjanju civilne družbe. Odgovornost se v vedno večji meri prenaša na inštitucije. Po njegovem prepričanju bi morali več odgovornosti v družbi prevzeti tudi državljani, pri čemer bi lahko NVO prevzele vlogo njihovega »glasnika«.

NVO imajo na razpolago različne pravne instrumente, ki se seveda od države do države razlikujejo. Profesor Alexandre Flückiger z ženevske univerze je pojasnil, kakšne so posledice pravice do pritožbe za nevladne organizacije v Švici. Okoljske organizacije te možnosti še vedno ne izkoriščajo v zadostni meri – v ponazoritev je navedel, da je odstotek ugodno rešenih pritožb, vloženih pri Zveznem sodišču (63 %), triinpolkrat večji, kot sicer kaže povprečje (18,4 %).

Kako opravljajo svojo nalogo predstavniki NVO?

Da bi prikazali raznovrstnost delovanja NVO na območju Alp, sta CIPRA-Avstrija in CIPRA-Francija predstavili svoj pogled na vlogo, ki jo imata kot nevladni organizaciji. Tako imajo v Avstriji vse zvezne dežele tudi status članice znotraj CIPRE-Avstrija, to pa lahko povzroči težave, ko je treba zastopati kritična stališča. Pri tovrstnem razmerju sil je CIPRA tisti vezni

člen, ki zagotavlja izmenjavo mnenj med NVO in upravnimi organi.

V Franciji je zaupanje prebivalstva v NVO naraslo in to kljub nezadostnim finančnim sredstvom in pomanjkanju kadrov. A prav to dejstvo ogroža trajno delovanje nevladnega sektorja. Povezovanje NVO z vladnimi inštitucijami se odraža prek francoskih narodnih parkov, ki so državne organizacije in hkrati člani CIPRE-Francija.

Povezovanje in izmenjava informacij med govorniki in občinstvom sta se izkazala kot pomemben sestavni del konference, saj je predavanjem vedno sledila živahna razprava. Ob zaključku konference je Dominik Siegrist, predsednik CIPRE-Švica, vse udeležence povabil še na virtualni sprehod po sledih poti Trans-Alpedes od Dunaja do Nice kot simbola povezanosti na celotnem območju Alp.

Stališče CIPRE

Ur. – Z ozirom na skorajšnjo alpsko konferenco je CIPRA na skupščini delegatov izdelala dokument, v katerem je ministre za okolje opozorila na nujnost priprave protokola o prebivalstvu in kulturi. Postavila je tudi zahtevo, da je treba čim prej poskrbeti za začetek delovanja stalnega sekretariata, kar je seveda povezano z zagotovitvijo zadostnih finančnih sredstev, ki so potrebna za uresničevanje Alpske konvencije. CIPRA pa je izrazila tudi svoje obžalovanje, da v mednarodnem letu gora večina pogodbenic ni uspela ratificirati izvedbenih protokolov.

Nadaljnje informacije na spletni strani www.cipra.org (de/fr/it/sl) v rubriki »Stališča«.

Most med Alpami ter Tadžikistanom in Nepalom

Ur. – Značilnosti gorskih območij našega planeta so si med seboj zelo podobne: veličastna krajina, vodni zbiralniki, transnacionalne regije, kulturna in naravna raznovrstnost, velika ekološka občutljivost teh območij... Pa vendarle ima vsako od njih svoje posebnosti.

Albert Longy, predstavnik tadžikistanske organizacije Acted (Agency For Technical Co-operation and Development), je na letni strokovni konferenci CIPRE predstavil njeno delovanje na področju regionalnega razvoja na območju gorovja Pamir na meji z Afganistanom. Ta regija, ki je nekdaj pripadala bivši Sovjetski zvezi, preživlja v tem trenutku izjemno težko prehodno obdobje. Dejavnosti, ki jih na območju te regije izvajajo v Acted, so krepitev lokalnih omrežij, ponovno oživljanje tradicionalnega znanja in izkušenj, racionalna raba tuje pomoči, razvoj turizma, ki bo sprejemljiv za okolje. Vse te dejavnosti se odvijajo v materialnih in upravnotehničnih pogojih, ki jih nikakor ni

mogoče primerjati s pogoji, kot jih poznajo v Zahodni Evropi.

Gopal Siwakoti «Chintan» je pristojen za usklajevanje dejavnosti v organizaciji WAFED (Water and Energy users' Federation-Nepal). Ta si prizadeva uresničiti naslednje tri cilje: ohranitev vodnih virov, nasprotovanje privatizaciji naravnih virov v komercialne namene ter organiziranje kampanje, s katero bi vsem prebivalcem tega področja zagotovili oskrbo s pitno vodo in električno energijo.

Oba govornika sta poudarila tudi poseben pomen, ki izhaja iz izmenjave informacij in izkušenj s sorodnimi organizacijami v Alpah. Ocenjujeta, da predstavlja prvi korak v navezavi stikov prav njuna udeležba na letni strokovni konferenci CIPRE. Sedaj je treba najti še ustrezno obliko, s pomočjo katere bi «zgradili most» med Alpami ter Pamirjem in Himalajo.

Pravno varstvo za NVO pri stalnem arbitražnem sodišču v Haagu

Alfred Rest, profesor na kölnski univerzi, je na letni strokovni konferenci CIPRE spregovoril o zaskrbljujočem pomanjkanju izvršilnih predpisov v mednarodnem okoljskem pravu. Pri tem ni mogoče računati na pomoč nacionalnih sodišč, saj ta niso pristojna za reševanje tovrstnih zadev ali pa se njihove sodbe ne izvršijo. Zaradi nastale okoljske škode na mednarodni ravni bi bilo zato nujno potrebno ustanoviti mednarodno sodišče za okoljske zadeve.

Obstoječa mednarodna sodišča ne morejo zadovoljivo opravljati nalog mednarodnega okoljskega sodišča. Izjema pri tem je stalno arbitražno sodišče v Haagu (Permanent Court of Arbitration – PCA), ki ga priznava že 96 držav in na katerega se lahko poleg držav in mednarodnih organizacij obrnejo tudi nevladne organizacije. PCA ne posreduje samo v sporih, temveč ponuja tudi mehanizme za preprečevanje sporov, ki jih je mogoče že vnaprej upoštevati pri reševanju kompleksnih okoljskih konfliktov. Posebnega pomena

so bogate praktične izkušnje PCA v gospodarskem pravu, ki se večinoma tesno navezujejo z vidiki okoljskega prava.

Ko se pojavijo nesoglasja glede uporabe Alpske konvencije, se lahko prizadete NVO praviloma obrnejo na omenjeno arbitražno sodišče. Glavna ovira pa obstaja v tem, da je to pristojno za reševanje sporov samo v primeru, ko se stranke tako dogovorijo. Zato bo odločilnega pomena, ali bodo države pripravljene vnesti v izvedbene protokole Alpske konvencije dogovore o pristojnosti razsodišč vključno z ustreznimi roki ter skleniti ustrezne sporazume o izvrševanju. Ostaja torej upanje, da bo z intenzivnejšim vključevanjem NVO v politične procese dosežen napredek pri reševanju teh problemov.

Stefan Hassler
Soorganizator srečanja

Svetovna konferenca ob izteku mednarodnega leta gora v Kirgizistanu

Od 29. oktobra do 1. novembra 2002 je v Biškeku, glavnem mestu Kirgizistana, potekal svetovni vrh o gorah, to pa je bila tudi zaključna prireditev v mednarodnem letu gora. Ključni področji, ki jih je konferenca obravnavala, sta bili izboljšanje življenjskih pogojev prebivalcev v gorskih regijah, zlasti v državah v razvoju, ter zmanjšanje negativnih vplivov, ki so posledica neustrezne rabe zemljišč v gorskem svetu.

Biškek, glavno mesto Kirgizistana

Konference se je udeležilo več kot 500 ljudi iz 60 držav. Najpomembnejši rezultat svetovnega vrha o gorah je tako imenovana *Bishkek Mountain Platform*, ki povzema rezultate pomembnejših konferenc o gorah od svetovnega vrha dalje, ki je bil leta 1992 v Riu. Omenjeni dokument vsebuje okvirne smernice za delovanje na različnih ravneh v prizadevanjih za trajnostni razvoj gorskih območij po svetu. Posebno pozornost si zasluži nadaljnji razvoj »mednarodnega partnerstva za trajnostni razvoj v gorskih območjih«, ki se je začelo že na svetovnem vrhu v Johannesburgu. Partnerstvo naj bi zagotovilo kontinuirano izvajanje različnih dejavnosti ob mednarodnem letu gora tudi po letu 2002. Sem sodijo tako izmenjava izkušenj na mednarodni ravni kakor tudi transfer finančnih sredstev za spodbujanje razvoja v gorskih regijah držav v razvoju. Nadaljnji rezultat vrha je predlog za sprejetje resolucije Združenih narodov o trajnostnem razvoju v gorskih regijah.

Nemčija, ki je pred kratkim prevzela predsedstvo Alpske konvencije, želi mednarodno partnerstvo vključiti v delovni program Alpske konvencije. Tudi CIPRA namerava v prihodnje še bolj zavzeto delovati na nadregionalni ravni, recimo pri podpori omrežja srednjeazijskih gorskih občin po vzoru omrežja »Povezanost v Alpah«. Poleg tega naj bi se podatki in izkušnje iz alpskega sveta v večji meri objavljali na internetu tudi v angleškem jeziku.

Spletni naslovi:

www.globalmountainsummit.org/platform.html (en)

www.globalmountainsummit.org/intl_partnership.html (en)

www.globalmountainsummit.org/papers/res_1.doc (en)

Listina srednjeazijskih gorskih regij: www.globalmountainsummit.org/charter.html (en)

*Andreas Güthler
CIPRA-Nemčija*

Berchtesgadenska deklaracija na svetovnem spletu

www.cipra.de

Ur. – Junija letos je CIPRA-Nemčija ob mednarodnem letu gora v sodelovanju z različnimi zveznimi in bavarskimi ministrstvi ter okoljevarstveno organizacijo Združenih narodov UNEP in CIPRO-International v Berchtesgadnu organizirala strokovni posvet, katerega cilj je bil vzpostavitev dialoga s predstavniki drugih gorskih območij po svetu.

180 udeležencev iz 31 držav je pripravilo besedilo Berchtesgadenske deklaracije o regionalnem sodelovanju v gorskih območjih, ki je predstavljala osrednjo zaključno izjavo posveta. Poleg tega so bila opredeljena tudi t.i. Berchtesgadenska priporočila o načinih delovanja na ključnih področjih trajnostnega razvoja v

omenjenih regijah. Strokovno srečanje je tako pomembno prispevalo k svetovni zaključni konferenci ob mednarodnem letu gora v Biškeku v Kirgizistanu (glej članek zgoraj).

Oba dokumenta, Berchtesgadenska izjava in Berchtesgadenska priporočila, sta skupaj s številnimi drugimi informacijami objavljena v nemškem in angleškem jeziku na spletni strani CIPRE-Nemčija.

«Alpski proces – primer za druga gorska območja?» na spletnem naslovu www.cipra.de

Omrežje občin se je zavzelo za gorska območja v Srednji Aziji

Kot je bilo sklenjeno 20. septembra v Biškeku v Kirgizistanu v prisotnosti predstavnikov Povezanosti v Alpah in Mednarodne komisije za varstvo Alp (CIPRA), naj bi v srednjeazijskih gorskih območjih po vzoru Omrežja občin Povezanost v Alpah ustanovili podobno omrežje.

Ur. – 70 predstavnikov gorskih regij iz Kirgizistana, Kazahstana in Tadžikistana ter 15 predstavnikov mednarodnih organizacij se je v Biškeku (Kirgizistan) 20. septembra 2002 zbralo na tridnevni konferenci, na kateri so razpravljali o razvoju občin v srednjeazijskih gorskih območjih. Konferenco je organizirala švicarska Zvezna uprava za razvoj in sodelovanje v okviru programa Central Asian Mountain Partnership Program (CAMP – gl. spodnji prispevek).

Antonio Zambon, župan furlanske občine Budoia (Italija) in podpredsednik Omrežja občin Povezanost v Alpah, je poročal o rezultatih, ki so jih dosegli pri povezovanju občin na območju Alp. Andreas Götz, direktor CIPRE, je orisal probleme in razvojne možnosti v Alpah, s čimer naj bi bile poudarjene skupne točke in razlike v primerjavi s Srednjo Azijo, s to pa bi zagotovilo navezovalno točko za nadaljnjo razpravo.

Izmenjava informacij in mnenj je prinesla obema stranema veliko pobud in koristi. Prav tako so o različnih pogojih na območju Srednje Azije in Alp svoje stališče podali predstavniki različnih gorskih vasi. Kljub temu je zasnova Povezanosti v Alpah naletela na zelo velik odmev. Tako so občinski predstavniki ob zaključku konference soglasno sprejeli sklep o ustanovitvi omrežja po vzoru Povezanosti v Alpah. Po zaključenih intenzivnih pripravah z natančno izdelanim časovnim razporedom dejavnosti naj bi omrežje ustanovili junija 2003 v Tadžikistanu, vanj pa naj bi se vključile tudi občine iz srednjeazijskih republik Uzbekistan in Turkmenistan, ki se konference nista udeležili.

Na konferenci so udeleženci sprejeli tudi resolucijo o pomenu razvoja občin v gorskih območjih. Resolucija je bila predstavljena na svetovnem vrhu o gorah (Global Mountain Summit), ki je prav tako v Biškeku potekal od 29. oktobra do 1. novembra 2002.

**Direktor CIPRE
Andreas Götz je v
Kirgizistanu predaval
o občinskih omrežjih**

Partnerstvo s srednjeazijskimi gorskimi območji

Ur. – V današnjem globalnem gospodarstvu so gorske regije vse bolj odrinjene na rob, obenem pa sosednjim ravninskim predelom zagotavljajo pomembne naravne vire. Še zlasti se to kaže v Srednji Aziji, kjer sta voda in živinoreja v gorskih predelih zelo pomemben vir preživetja za ravninski svet. Usklajeno sodelovanje med gorskimi regijami in ravninskimi predeli kakor tudi zagotavljanje trajnostnega razvoja v gorskih območjih zato nista le pomembna za posamezne države, temveč lahko pripomoreta k ohranjanju miru in krepitvi čezmejnega regionalnega sodelovanja v tem delu sveta.

To je bil tudi razlog, da je švicarska Uprava za razvoj in sodelovanje (Direktion für Entwicklung und

Zusammenarbeit) začela izvajati program Central Asia Mountain Partnership (CAMP). Poglavitni cilj tega partnerskega sodelovanja je podpora lokalnim inštitucijam in posameznikom, ki se zavzemajo za uveljavitev trajnostnih usmeritev v razvoju domačih gorskih območij. CAMP deluje v glavnem na področju Kirgizistana, Kazahstana in Tadžikistana, načrtuje pa tudi širitev svojih dejavnosti na Uzbekistan in Turkmenistan. Osrednja delovna področja so raziskovanje in razvoj, vzpostavitev institucij in kadrov (capacity building) ter medsebojno povezovanje in sporazumevanje.

www.camp.elcat.kg; meessen@giub.unibe.ch

Poletna akademija 2002

CIPRA-International je že petič zapored organizirala poletno akademijo, ki je letos potekala od 19. avgusta do 6. septembra. Dvajset udeležencev iz Avstrije, Italije, Lihtenštajna, Nemčije in Švice je tri tedne preživelo v lihtenštajnskem mestu Schaan, kjer so imeli priložnost za spoznavanje Alp na najrazličnejših strokovnih področjih.

Udeleženci poletne akademije na ekskurziji

Ur. – Predavatelji so prišli tako iz univerzitetnih krogov kakor tudi iz prakse, spregovorili pa so o temah, ki so velikega pomena za alpski svet: razprava je tekla med drugim o problematiki zavarovanih območij v alpskem prostoru, divjih živalih, urejanja prostora, regionalnega razvoja in turizma. Hribovsko kmetijstvo, gorski gozd in energija so bili tisti trije tematski sklopi, v okviru katerih so bile organizirane tudi ekskurzije v sosednjo Švico. Udeležencem se je tako ponudila še priložnost za ogled kmetije v dolinskem in hribovitem svetu ter energetske varčne hiše. S strokovnjaki pa so lahko na kraju samem izmenjali strokovna mnenja in poglede o gozdnogojitvenem načrtovanju, varstvu pred naravnimi nesrečami in urejanju hudournikov.

Konec drugega tedna se je začel osrednji seminar, na katerem so seveda lahko sodelovali vsi, ki jih je zanimala obravnavana tema – problematika prometa v prostem času. Prvič se je zgodilo, da je seminar trajal

več kot tri dni. Udeležencem tritedenske akademije se je v Schaanu pridružil še 65 študentov Višje strokovne šole za turizem iz švicarskega kantona Graubünden ter še dvanajst udeležencev, ki so želeli izvedeti kaj več o prometu oz. problemih, ki jih za alpski prostor povzroča promet, ter se seznaniti s prihodnjim razvojem prometne politike. Poleg predavanj in predstavitev primerov je bilo na programu tudi veliko skupinskega dela, pri katerem so slušatelji skupaj oblikovali nove ideje za reševanje obstoječih problemov.

Osrednji seminar se je zaključil v petek zvečer, ko je bilo na vrsti tradicionalno srečanje generacij, na katero so bili povabljeni vsi udeleženci dosedanjih poletnih akademij.

Pomemben »sestavni del« akademije pa je bilo zagotovo tudi navezovanje stikov med udeleženci in medsebojno druženje v skupni kuhinji in drugih nastanitvenih objektih. Tako je bilo, recimo, skupno pripravljanje obrokov nekakšen kulinarčen vpogled v posamezne alpske države. Akademija je udeležencem iz različnih držav in popolnoma različnih delovnih ali študijskih področij omogočila resnično zanimivo izmenjavo mnenj ter seznanitev z novimi pogledi in stališči.

Poletna akademija – tokrat že šestič

Ur. – Poletna akademija bo tudi v letu 2003 potekala v Lihtenštajnu. Kar se je že doslej izkazalo za uspešno, naj tudi ostane in to velja za kraj prireditve, prenočišča, opredelitev programske osnove, vsebinsko razdelitev programa v osnovni tečaj in osrednji seminar.

Program so organizatorji še izpopolnili, saj so med potekom zadnje akademije precej pozornosti posvetili oceni udeležencev. Ti so program akademije ocen-

jevali vsak dan posebej, ocenjevali pa so tudi celoten program glede na vrstni red in pomembnost prispevkov. S pomočjo zbranih informacij je postal program za prihodnje leto še kakovostnejši, nekatere spremembe pa so bile opravljene tudi pri izboru tem in docentov ter pri zasnovi tečaja.

Najnovejši program je objavljen na domači spletni strani www.cipra.org.

Vloga kmetijstva in gozdarstva pri biotski raznovrstnosti kot tema osrednjega seminarja

Ur. – Osrednji seminar bo v prihodnjem letu potekal z naslovom »Biotska raznovrstnost – kmetijstvo – gozdarstvo«. V strukturi rabe zemljišč je več kot 80 % površin na območju Alp v kmetijski rabi ali poraslih z gozdom. Kmetijstvo in gozdarstvo sta krajino odločilno zaznamovala, s tem pa seveda tudi življenjski prostor za rastlinski in živalski svet. V treh dneh, kolikor bo trajal seminar, se bodo udeleženci podrobneje posvetili veliki odgovornosti za biotsko raznovrstnost v Alpah, ki se navezuje na ta vprašanja.

Prispevki bodo obsegali različne tematske sklope: spreminjanje alpske krajine, problemi in priložnosti kmetijstva in gozdarstva, biotska raznovrstnost. Predstavljeni bodo tudi uspešno izvedeni projekti, ki so pozitivno vplivali na povečanje biotske raznovrstnosti.

Alpsko konvencijo bodo končno le začeli izvajati

Najpomembnejša odločitev, ki je bila 19. novembra 2002 sprejeta na 7. zasedanju Alpske konference ministrov za okolje, je bila določitev sedeža Stalnega sekretariata Alpske konvencije. Sedež je postal Innsbruck, njegova izpostava pa bo v Bolzanu/Boznu. Po 18. decembru, ko bodo začeli veljati izvedbeni protokoli, se bodo alpske države lahko končno posvetile dejanskemu izvajanju konvencije.

Ur. – Učinkovitega delovanja na področjih, kot jih opredeljuje Alpska konvencija, vsa ta leta brez stalnega sekretariata ni bilo mogoče doseči. Ustanovitev sekretariata je bila končno sprejeta na 7. alpski konferenci. Sekretariat bo imel sedež v Innsbrucku, v Bolzanu/Boznu pa bo njegova izpostava, ki bo zadolžena za tehnične zadeve in raziskovalno področje. Funkcijo začasnega generalnega sekretarja bo v naslednjih dveh letih opravljal francoski državni uradnik Noël Lebel.

Predsedstvo Alpske konvencije bo po dveh letih italijanskega predsedovanja prevzela Nemčija, kar pomeni, da je predsednik Alpske konference postal nemški zvezni minister za okolje Jürgen Trittin. Ob tej priložnosti je minister opozoril na perečo prometno problematiko na območju Alp; z ozirom na skorajšnjo širitev Evropske unije naj ne bi gradili novih cest

višjega razreda za čezalpski promet, kar je velik izziv, s katerim se bo treba spoprijeti. Prav tako naj bi določili zgornjo mejo števila tranzitnih voženj za tovorna vozila. Zahtevi nemškega kolega se je pridružil tudi italijanski okoljski minister Altero Matteoli.

Potem ko bodo izvedbeni protokoli za posamezne države začeli veljati še v letošnjem letu (gl. prispevek v nadaljevanju), se bodo alpske države lahko končno v celoti posvetile izvajanju Alpske konvencije. A tudi opazovalci, kot je, recimo, CIPRA, bodo morali sedaj države opozarjati na izpolnjevanje njihovih dolžnosti. Evropska unija namerava v prihodnje ponovno okrepiti svojo vlogo v alpskem procesu, ta odločitev pa je bila tudi povod, da je na alpsko konferenco poslala svojega predstavnika Evropske komisije.

Še nadalje pa ostaja nejasno, kdaj naj bi bil pripravljen protokol o prebivalstvu in kulturi. Medtem ko je 6. alpska konferenca pred dvema leti pooblastila delovno skupino za pripravo ustreznega gradiva o tej temi, pa je nova naloga delovne skupine opredelitev morebitnih vsebin za »ustrezen instrument«. To pomeni, da bi bil lahko tak instrument protokol ali pa nezavezujoča deklaracija. CIPRA se v nobenem primeru ne bo zadovoljila samo z deklaracijo, saj bi to pomenilo, da so interesi alpskega prebivalstva v nasprotju z ekonomskimi in ekološkimi interesi manj vredni.

Novi predsednik Alpske konference Jürgen Trittin in dosednji predsednik Altero Matteoli

Člana delegacije CIPRE: podpredsednik Helmuth Moroder in predsednik Andreas Weissen

Procesa ratifikacije ni mogoče več zavreti

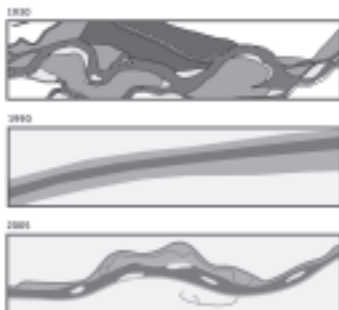
Ur. – Potem ko so Avstrija, Lihtenštajn in Nemčija ratificirali vseh devet izvedbenih protokolov Alpske konvencije, bodo le-ti za omenjene tri države začeli veljati 18. decembra. Francija je protokole o hribovskem kmetijstvu in reševanju sporov deponirala pri depozitarju 15. novembra, ratifikacija preostalih sedmih protokolov pa je predvidena za prihodnje leto 2003. Italijanska poslanska zbornica je ratifikacijo vseh protokolov odobrila 19. novembra s 363 glasovi za in 6 proti. O paketu bo sedaj odločal še senat. Proces ratifikacije se je začel tudi v slovenskem parlamentu. Monako bo zaenkrat ratificiral samo nekatere protokole, preostali pa naj zanj ne bi bili pomembni. EU

vseh protokolov še ni podpisala, zato bi se ratifikacijski postopek utegnil še zavleči. Splošen odpor obstaja le v Švici. Obe parlamentarni zbornici bosta odločitev sprejeli to zimo.

Pregled trenutnega stanja ratifikacije je objavljen na domači spletni strani www.cipra.org.

Primer za belo knjigo

Revitalizacija odseka reke Vils

Spremenjen tok reke Vils: včeraj, danes, jutri

Ur. – V tridesetih letih so v koritu Vilsa, pritoku reke Lech na Tirolskem, izvedli obsežne regulacijske ukrepe in ga spremenili v utesnjen, uravnan vodotok. Posledica teh ukrepov je bila občutna poglobitev dna struge, ki danes na daljših odsekih reke znaša od 1,5 do 2 metra. Pojavili so se tudi gradbeni problemi v zvezi z varstvom pred visokimi vodami. Strukturna raznovrstnost rečnega ekosistema, ki se je nekdaj kazala v raznolikih oblikah brežin in prodnatih plitvinah, je bila uničena, znižana gladina podtalnice je začela ogrožati naravne jesenove in jelševe gozdove.

Leta 2001 se je s subvencijskimi sredstvi iz programa Evropske unije LIFE začel izvajati projekt, katerega osnovni cilj je bila renaturalizacija rečnega toka v dolžini 2,3 km, kar bi mestu Vils zagotovilo poplavno varnost, istočasno pa omogočilo naravni razvoj alpskega rečnega življenjskega prostora. Nastalo naj bi večje in med seboj povezano območje vodotokov, ki bo nudilo življenjski prostor avtohtonim rastlinskim in živalskim vrstam, hkrati pa zagotavljalo rekreacijsko

območje, zasnovano na visoki kakovostni ravni. V ta namen sedaj poteka odstranjevanje starih zgraditev in širitev rečnega korita, obstoječi nasip za varstvo pred visokimi vodami je bil pomaknjen od bregov proti notranjosti. Nadaljnji inženirsko-biološki ukrepi obsegajo urejanje nizkih brežin, zvišanje rečnega dna in reaktiviranje obstoječih sistemov jarkov. Po zaključenih gradbenih delih bo vse prepuščeno naravni dinamiki reke, trajnostni posegi tako ne bodo potrebni.

2. člen Okvirne konvencije:

(2) Pogodbenice bodo za dosego ciljev, ki so navedeni v prvem odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih:
e) vodno gospodarstvo – s ciljem ohranjanja ali obnove zdravih vodnih sistemov, še posebno z ohranjanjem čistoče vodovja, sonaravno gradnjo hidroelektrarn ...

Primer za črno knjigo

Lihtenštajn ostal brez zakona o planiranju in urejanju prostora

Prebivalci Lihtenštajna so glasovali proti sprejemu zakona o urejanju prostora

Ur. – Lihtenštajnski parlament je 20. junija 2002 sprejel predlog zakona o planiranju in urejanju prostora. Parlament in vlada sta bila mnenja, da morajo biti pri tako pomembni in za razvoj prihodnosti odločilni temi v razpravo pravočasno vključeni vsi, ki imajo v Lihtenštajnu volilno pravico, in da je treba začeti izvajati široko zasnovano informativno kampanjo. Čeprav je bila pred referendumom, na katerem so se lihtenštajnski državljani odločali o sprejemu predlaganega zakona o planiranju in urejanju prostora, organizirana intenzivna kampanja obveščanja, je konec letošnjega septembra proti omenjenemu zakonu glasovalo kar 74,3% prebivalcev. Sedaj obstaja bojazen, da se bosta v Lihtenštajnu zaradi nastale zakonske vrzeli na področju prostorskega planiranja nadaljevala tako razpršena gradnja kot neracionalna raba zemljišč, prav tako pa naj bi se še v večji meri intenziviral trend usmerjanja robnih poselitvenih območij v območja preostalih nepozidanih zemljišč. Oteženo je tudi oblikovanje skupnih razvojnih usmeritev za Ren-

sko dolino, o čemer bi morala teči razprava na čezmejnih ravni. Osrednjega pomena za nadaljnji razvoj te regije bi bila namreč skupna udeležba kantonov St.Gallen in Graubünden, Kneževine Lihtenštajn in Zvezne dežele Vorarlberg v razpravi o oblikovanju vizije razvoja Renske doline kot skupnega življenjskega prostora. Žal bo tudi na ta »pogled prek meja« treba počakati še nekaj časa.

2. člen Alpske konvencije govori o prostorskem načrtovanju:

Pogodbenice bodo posegle po primernih ukrepih še posebno na naslednjih področjih:
črka b) drugega odst.: »Prostorsko načrtovanje – s ciljem zagotavljanja varčne in preudarne rabe ter zdravega usklajenega razvoja celostnega prostora /.../».

Letna strokovna konferenca CIPRE 2003

Izvajanje Alpske konvencije na primeru prometa

Letna strokovna konferenca CIPRE bo prihodnje leto potekala v mestu in deželi Salzburg (Avstrija) od 23. do 25. oktobra. Osrednja tema bo izvajanje Alpske konvencije na primeru prometa.

18. decembra 2002 bodo v prvih alpskih državah začeli veljati protokoli o izvajanju Alpske konvencije na področju prometa, prostorskega načrtovanja in varstva narave (glej str. 9). Dogovori so bili sklenjeni, besedam morajo sedaj slediti dejanja. CIPRA bo analizirala možnosti izvajanja Alpske konvencije na primeru področja prometa, predstavljene bodo dejavnosti uresničevanja konvencije, ki se že izvajajo v občinah in

regijah, kakor tudi strokovna omrežja, ki že delujejo. V prometno obremenjenih dolinah bo treba na kraju samem določiti vzroke in iz Alpske konvencije izhajajoče možnosti za reševanje problemov. Predlogi za te rešitve, še zlasti tudi glede regionalnega prometa, morajo biti opredeljeni v obliki zahtev.

Najnovejši program konference je objavljen na spletnem naslovu www.cipra.org. Morebitna vprašanja pošljite na e-naslov cipra@umweltdachverband.at.

Bettina Scheiderbauer
CIPRA-Avstrija

Nagrade za občine prihodnosti

Ur. – Nagrajenke natečaja »Občina prihodnosti«, ki ga je razpisalo Omrežje občin »Povezanost v Alpah«, so razglasili na letošnji strokovni konferenci občin, ki je bila organizirana v Salgeschu v švicarskem kantonu Valais. Osemčlanska žirija je dve prvi nagradi podelila občinama Reit im Winkl iz Nemčije in občini Brandberg iz Avstrije, drugo nagrado pa italijanski občini Belluno.

V občini Reit im Winkl so zgradili toplarno na biomaso, s katero so že v drugem obratovalnem letu z ekološko proizvedeno električno energijo oskrbeli kar 180 objektov na področju občine. Konkretno to pomeni, da letno privarčujejo 1,6 mil. litrov kurilnega olja. Zelo pozitivno je dejstvo, da je bil odziv domačinov pri izvajanju tega projekta zelo velik, prav

tako to velja tudi za celotno razvojno zasnovo občine, ki dosledno upošteva načela okoljske ustreznosti. Brandberg je prejel nagrado za program ohranjanja kulturne krajine, v okviru katerega na podlagi znanstvenih dognanj spodbujajo obdelovanje strmih leg. Tako želijo ohraniti dragoceno kulturno krajino, zagotoviti ustrezno podporo domačemu kmetijstvu in ohraniti krajino, ki bo privlačna tudi za turistično dejavnost. Celostna zasnova tega projekta je Svet Omrežja občin v celoti prepričala in navdušila.

Mesto Belluno je prvotno območje Narodnega parka Bellunski Dolomiti povečalo za novih 295 ha vse do mestnega območja in tako dopustilo, da je narava dobila svoje mesto tudi v urbanem okolju.

Podelitev nagrade občini Brandberg

Alpski forum: narava Alp

Ur. – Po Disentisu (Švica, 1994), Chamonixu (Francija, 1996), Garmisch-Partenkirchnu (Nemčija, 1998) ter Bergamu (Italija, 2000) je Alpbach že peto prizorišče Alpskega foruma. Vabilu Mednarodnega znanstvenega odbora za raziskovanje Alp se je odzvalo približno dvesto oseb, ki so tako imele priložnost za razmislek in razpravo o »naravi Alp«. Svoje projekte so predstavile tudi nevladne organizacije.

Na forumu je tekla razprava o razvojnih možnostih v

raziskovanju Alp, pri njihovem oblikovanju pa naj ne bi sodelovali le znanstvenoraziskovalni krogi, temveč tudi drugi neposredno prizadeti ter predstavniki drugih strokovnih področij – raziskovalci kulturnih, naravoslovnih in družbenih ved so tako lahko izkoristili priložnost za srečanje z umetniki, teologi, menedžerji, politiki in vsemi drugimi, ki jim Alpe nekaj pomenijo.

<http://www.forumalpinum.org> (en/fr/de/it/sl)

CIPRA sedaj tudi v DVD in VHS formatu

Ur. – Ob 50-letnici delovanja je CIPRA pripravila predstavitveni film o Alpah, Alpski konvenciji in trajnostnem razvoju na območju Alp. In seveda tudi o CIPRI. Film traja 19 minut, posnet je bil v francoskem, italijanskem, nemškem in slovenskem jeziku. Na voljo je v formatu DVD ali VHS.

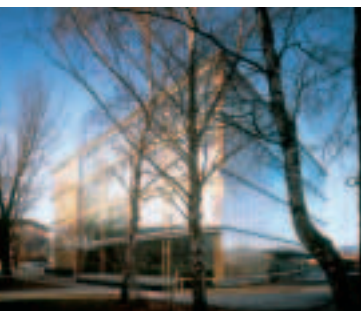
Film je omogočil Bindingov sklad iz Schaana, ki je velikodušno prispeval sredstva za kritje produkcijskih stroškov. Zaradi varstva avtorskih pravic film ni v prodaji, prispevki za poravnavo stroške pa so vedno dobrodošli.

Novosti na www.alpmedia.net

Vodna energija in sodobna arhitektura

Osrednje mesto v projektu alpMedia zavzemajo poleg tedenskih e-novic tudi tako imenovani dosjeji, ki skupaj z osnovnimi dokumenti, novicami, publikacijami, spletnimi povezavami in podatki o prireditvah posredujejo uporabnikom obsežne informacije o določenih aktualnih temah. Na domači strani www.alpmedia.net je CIPRA pred kratkim objavila nova dosjeja: o vodni energiji na območju Alp, ki je v konfliktu med «čisto» energijo in varstvom voda, ter o sodobni arhitekturi v Alpah.

Ur. – Poglavitno vprašanje, ki ga obravnava osnovni dokument v dosjeju o vodni energiji, je naslednje: je električna energija, ki jo proizvajajo iz vodne energije, tudi ekološko sprejemljiva? Po eni strani štejemo vodno energijo k obnovljivim virom energije, ki nima negativnih vplivov na naše podnebje, po drugi strani pa prav raba vodne energije povzroča občutne hidrološke spremembe in grobo posega v sisteme površinskih vodotokov. Ravno na območju Alp je bila gradnja hidroelektrarn tista, ki je uničila že marsikatero naravno ohranjeno ali sonaravno krajino.

Osnovni dokument v okviru dosjeja o sodobni arhitekturi v Alpah z vrsto primerov ponazarja, kako je arhitektom pri gradnji šolskih objektov in sanaciji

alpMedia v številkah

Od marca do novembra 2002 izšlo: 34 števil, vsa-
kokrat v nem., fr., it. in slov., ter 7 števil v angl.
Število prejemnikov (4. 11. 2002): 2517
Število prejetih informativnih e-sporočil za alpMe-
dio: okrog 150 – 200 na dan /1000 na teden
Na spletnem mestu www.alpmedia.net doslej
objavljeno: 516 prispevkov z novicami v francoš-
čini, italijanščini, nemščini in slovenščini ter 95
prispevkov v angleščini, 5 dosjejev (nadaljnjih 5 je
v pripravi), 540 povezav, 802 publikaciji, 37 doku-
mentov, 119 prireditev
Povprečni čas uporabnikovega ogleda strani: 8
minut 45 sekund
Število prenosov datoteke z osnovnim poročilom o
vetrni energiji (do konca septembra): 695

celotnih vaških naselij uspelo združiti kmečko tradici-
jo s sodobno, novo interpretacijo. Številni od predstavl-
jenih projektov so tudi prejeli mednarodno arhitek-
turno nagrado združenja «Sexten Kultur».

Izid te številke biltena CIPRA-Info je
finančno podpril sklad Aage V. Jensen
Charity Foundation iz Vaduza (FL).

KOLOFON

Obvestila CIPRE izhajajo 4-krat letno

Uredništvo (Ur.): Andreas Götz, Michel Revaz, Gerhard Hornsteiner, Marcella Morandini, Tatjana Reeg, Lorenz Schmidt, Aurelia Ullrich – CIPRA-International – drugi avtorji: Andreas Güthler, Stefan Hassler, Bettina Scheiderbauer – Prevodi: Fabienne Juilland, Carlo Gubetti, Nataša Leskovic Uršič – Pri ponatisu zaželeno navedba vira – Natisnjeno na recikliran papir – Nemška, francoska, italijanska in slovenska izdaja – Celotna naklada: 12.400 – Tisk: Gutenberg AG, Schaan/Liechtenstein.

CIPRA-International, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan

tel.: 00423 237 40 30, faks: 00423 237 40 31, cipra@cipra.org, spletna stran: www.cipra.org

Nacionalni odbori:

CIPRA-Avstrija, Alserstrasse 21/1/5, A-1080 Wien

tel.: 0043 1 40 113 36, faks: 0043 1 40 113 50,
cipra@umweltdachverband.at, www.umweltdachverband.at/cipra

CIPRA-Francija, 36, rue Nicolas Chorié, F-38000 Grenoble

Tel.: 0033 476 48 17 46, Fax: 0033 476 48 17 46, cipra-france@wanadoo.fr

NOVO! CIPRA- Italija, Via Pastrengo 13, I-10128 Torino

tel.: 0039 011 54 86 26, faks: 0039 011 503 155, cipra@arpnet.it

CIPRA- Lihtenštajn, c/o LGU, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan

tel.: 00423 232 52 62, faks: 00423 237 40 31, lgu@lgu.li, www.lgu.li

CIPRA-Nemčija, Heinrichgasse 8, D-87435 Kempten/Allgäu

Tel.: 0049 831 52 09 501, Fax: 0049 831 18 024, info@cipra.de, www.cipra.de

CIPRA- Slovenija, Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana

tel.: 00386 1 200 78 00 (int. 209), cipra@gozdis.si, www.zrc-sazu.si/cipra/

CIPRA-Svica, Hohlstrasse 489, CH-8048 Zürich

tel.: 0041 1 431 27 30, faks: 0041 1 430 19 33, cipra@cipra.ch

Regionalni odbor:

CIPRA- Juzna Tirolska, c/o Dachv. f. Natur- u. Umweltschutz, Kornpl. 10, I-39100 Bozen

tel.: 0039 0471 97 37 00, faks: 0039 0471 97 67 55, info@umwelt.bz.it, www.umwelt.bz.it

Podporni član:

Nederlandse Milieu Groep Alpen (NMGA), Keucheniushof 15, NL-5631, NG Eindhoven

tel.: 0031 40 281 47 84, nmga@bergsport.com, www.nmga.bergsport.com

Adressberichtigungen nach A1, Nr. 552 melden.

Zinreiffendes durchkreuzen – Marquer ce qui convient		Pore una crocetta secondo il caso	
Weggezogen: Adressänderung abgelesen Déplacement de l'adresse Traslocato:	Adresse unvollständig indirizzo insufficiente	Ur- bekannt conosci Scopo: scuito	Nicht angezeigt non rec. Scopo: ritirato
Gestorben Décédé Deceduto	Annahme angezeigt Assunto Rispinto		